

להעולם, ויחנכו אותם ע"ד הטוב ויתמסרו להם ולצרכיהם ויתנו להם אוריה נעימה בביתם ובכדי שהם יגדלו לשם ולתפארת, אבל אין הם רכוש השייך להם להתנהג עמהם כרכושם הפרטי.

כיבוד היא משל אב ולא משל בן

ועתה נבוא ונבאר בדיני כיבוד אב ואם, הנה בענין דיני מצוות כיבוד אב ואם, יש לידע שההלכה בשו"ע הוא (יו"ד סימן ר"מ, סעיף ה') שהכיבוד הוא משל האב ולא משל בנו, דהיינו דמה שיש חיוב לכבדו במאכל ומשתה וכדו' זה דוקא כשהוא משלהם - מממונם הפרטי, אבל אם יש להם היכולת לקנות מאכליהם וכו', רק דניח להם שהבן יקנה להם כל צרכם מממונו, אין לזה שום שייכות עם מצוות כיבוד אב ואם (ויעו"ש באם אין להורים משלהם אך יש לו לבן מה דינו).

ולכן מבואר בפוסקים, דאם יש להילד איזושהו הפסד בשביל כיבוד אב ואם, בין אם הוא הפסד בממון, או בגופניות וכן אם הוא הפסד בנפשיות, הרי שאינו מחויב בכיבוד אב ואם, ואדרבה יש ציורים שאסור להחמיר על עצמו לקיימה וכמו שיבואר.

ישמור ויזהר להתנהג עם בדרך ארץ ובכבוד הראוי

אבל בכל אופן חובה לזכור שיש איסור חמור של חוצפה וחוסר דרך ארץ כלפי אביו ואמו, וודאי שצריך להתנהג עמהם עם דרך ארץ ובדרך כבוד וכמבואר בגמ' שאף אם אביו או אמו זרקו הארנקו שלו לים אסור לביישם, וכן נפסק להלכה (שם סעיף ח') עד היכן כיבוד אב ואם, אפילו נטלו כיס של זהובים שלו והשליכו בפניו לים, לא יכלימם ולא יצער בפניהם ולא יכעוס

כנגדם, אלא יקבל גזירת הכתוב וישתוק. אכן זה פשוט שזה רק לאחר המעשה כשכבר זרקו הארנקי, אבל פשוט שאין חיוב עליו ליתן להם ארנקו בכדי לזרקו לים (רמ"א שם בהג"ה בשם י"א).

ובזה נבוא ליישב כל השאלות:

כשניזוק מלשבות בצל הוריו

אם המציאות היא שש"י שישבות את שבתו בבית הוריו יצא מזה היזק לו לשלום ביתו או לילדיו, עד שיכול להעיד בעצמו שצריך כמה ימים להתאושש מזה, אז כנ"ל פשוט שאין לו חיוב לילך לשם, ובאמת יתכן לומר שאסור לו לילך לשם אם יהיה מזה עגמת נפש וצער למשפחתו.

ה'טעקסי דרייווער' של אמו

וכן אינו צריך להיות ה'טעקסי דרייווער' של אמו - דאמו יכול לנסוע ב'טעקסי' - ואינו מחויב מצד מצות כיבוד אב ואם לבטל חייו בשביל זה - ואם אמו צועקת עליו אין צריך לחשוש כלום ולא יעשה עסק מזה, רק יאמר לה בכבוד שא"א לו עכשיו לעזוב את העסקה שלו או משפחתו וכו', ואם הוא אמו היא בעלת דעת היא יבינה אותו, ואם לאו זה הוי הבעייה שלה ולא הבעייה שלו.

חיים פרטיים לאחר הנישואין

ולכן אין האשה מחויבת לצלצל להאם שלה כמה פעמים בכל יום, ואינה צריכה לומר לאמה כל המתרחש בחייה, דמשעה שנישאה (ובאמת אף קודם מזה, ואכהמ"ל ועוד חזון למועד בעז"ה) חייה היא חייה הפרטי עם בעלה ואין לאמה להתערב כלל, והנסיון מעיד שזה רק גורם כל מיני בעייות ועגמת

נפש ואכמ"ל, ובפרט במקרה המתואר שהאשה כבר יוצאת מדעתה מהתערבותה של אמה בכל תחומי חייה, הרי לא רק שאינו מחויבת רק שאסור לה לעשות כן, דהא גם 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם' הוא חיוב בתורה, ואם אמה תכעוס עליה בשביל זה - לא תעשה עסק מכן, דאולי אמה צריכה ללכת לרופא נפש לרפאות את עצמה במה שרוצה לדעת הכל אודות חיי ילדיה ואין זה העסק שלה כלל.

וכן ילכו לחופש בלא ההורים שלהם, דאינו חופש כלל בעת שנוסע עם ההורים, ובעת שההורים יבקשו לילך עמם - תאמר להם בדרך כבוד שקשה עליהם - ורוצים לילך לבד.

כב"ד אביך ואמך דייקא

והכלל בזה הוא: דכיבוד היינו 'רעספעקט' שעושה דברים לההורים לכבדם וכו' ומעשים כאלו מגביר בהילדים הרגשה של כבוד ו'רעספעקט' כלפי הוריהם, וזה מעורר גם בהם עצמם תחושה טובה ותענוג הוא אצלם, אבל לא שירגיש בעצמו כעבד או שפחה שלהם, ואדרבה בעת שהילדים מרגישים הרגש של עבדות ושפחות, זה עושה בנפשם הרגשה של נחות דרגה והוא בודאי נחשבת כהפסד לגביהם, וכנ"ל נפסק בגמרא ובשו"ע דכיבוד אב הוא דייקא משל אב - ואינו צריך להפסיד בשביל כיבוד אב, לכן אם ההרגש הוא רגש של נחות דרגה שהוא הפסד לגביהן אין בזה החיוב והמצוה של כיבוד אב ואם, אמנם שוב נחזור ונאמר מה שאמרנו לעיל, שיזהר לדבר עמם בדרך כבוד ונעלה, ודיבור בנחת כהוגן כראוי וכיאות.

לזכות רפואת השלימה של מורינו הרב שליט"א הונצח ע"י תלמידו המייחל לשמוע עוה"פ את שיעוריו הנחמדים והיקרים

לעילוי נשמתו הטהורה של הרה"ק רבי גרשון העניך בהרה"ק ר' מנחם מנדל זצוק"ל מראדזין נלב"ע ד' טבת, תרנ"א לפ"ק

"מקום זה ממתין עבורך! הרם את מתת ירך הנדיבה למען הוצאת הגליון הזה"